

בעניין:

1. תנו לחיות לחיות (ע"ר)

2. אנונימוס – עמותה לזכויות בעלי-חיים

שתייהן באמצעות עו"ד יוסי וולפסון ו/או נטע יגר
ו/או לימור קרוכמל-שניידר ו/או שגיב לוי
מהמחלקה המשפטית של תנו לחיות לחיות
רחוב דב פרידמן 8, ת.ד. 3602, רמת-גן 52136
טל': 03-6241776, פקס': 03-6241779
נייד (עו"ד וולפסון): 052-2598773

העותרות

-- נ ג ד --

1. מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות

באמצעות ב"כ מפרקליטות המדינה
רחוב סלאח אלדין 29, ירושלים
טל': 02-6466590, פקס': 02-6467011

2. חב' דה לוי תוצרת חקלאית בע"מ

3. חב' איילות תוצרת חקלאית בע"מ

שתייהן באמצעות עו"ד אמיר רנן
רחוב כנרת 5, ת.ד. 909, בני-ברק 5110804
טל': 03-5788770, פקס': 03-5788771

4. עגלי טל שיווק בקר בע"מ

5. ראשי בקר בע"מ

6. משק תמיר נהלל בע"מ

7. משק אלי לוין

ארבעתם באמצעות ב"כ ממשרד עו"ד גיל להב
רחוב השילוח 4 (בית מישורים), ת.ד. 6907, פי"ת 4934829
טל': 03-6128040, פקס': 077-5558075

8. בקר תנובה – שותפות מוגבלת רשומה

באמצעות ב"כ איתמר ענבי ואח'
ממשרד ש. פרידמן ושות', עורכי דין
רחוב סחרוב 9, ת.ד. 15065, חיפה 3508409
טל': 04-8546666; פקס': 04-8546677
דוא"ל: haifa@friedman.co.il

9. בית מטבחיים דבאח בע"מ

10. סאלח דבאח ובניו בע"מ

11. בקר וכבשים דבאח בע"מ

שלושתן באמצעות ב"כ עו"ד גילי שפר ואחרים
ממשרד בן ארי, פיש סבן ושות'
רחוב מעלה השחרור 15, חיפה 3328439
טל': 04-8371505, פקס': 04-8370231

12. אמפ"י התאחדות מפטמים ישראלית

באמצעות ב"כ המשיבות 2-3.

המשיבים

תצהיר משלים מטעם העותרות

בהמשך לפרטים נוספים שנמסרו להן ע"י המשיב

בהתאם לתקנה 13 לתקנות סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק, תשמ"ד-1984, מתכבדות העותרות להגיש תצהיר משלים ביחס לעובדות העולות מפרטים נוספים שהעביר להן המשיב.

מכתב הבקשה לפרטים נוספים (להלן: "הבקשה") מצורף כנספח ע/46.

מכתב הפרטים הנוספים שהעביר המשיב (להלן: "הפרטים הנוספים") מצורף כנספח ע/47.

תמצית הדברים

1. מהתשובה של המשיב לפרטים הנוספים עולה שהטענות העובדתיות בתצהיר התשובה נכתבו מבלי שהתבססו על נתונים או על בירורים עובדתיים כלשהם. למעשה, המשיב מסר בתשובתו לפרטים נוספים, בריש-גליה, שאין בידיו נתונים מסוג הנתונים שכלולים בתצהיר התשובה!
2. חמור מכך: מתברר שהמשיב מסרב לבחון מקורות מידע שיש בהם כדי לערער את הדוגמות העובדתיות שלו. הוא מצהיר שאינו מכיר את נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (שנשלחו אליו!), אינו מכיר בקשה ומסמך שהוגשו במסגרת ההליך הנוכחי, ואף לא מסמך שנשלח אליו בידי רכזת הוועדה המייעצת לצער בעלי חיים, שהוא חבר בה. ודברים אלו מאומתים בידי עורכת דין, שהיתה מכותבת גם היא באותה רשימת תפוצה.
3. ואם לא די בכך – המדינה מדברת בשני קולות. דבר אחד לבית המשפט, ודברים אחרים כאשר פקידי המדינה מדברים בפורומים אחרים, אז מתברר שטענותיהן של העותרות אינן כה מופרכות כפי שהמדינה מבקשת להציג לבית המשפט. אדרבא.
4. להלן נתייחס לנדבכים המרכזיים בכתב התשובה, ולאופן בו הם קורסים נוכח התשובות לפרטים הנוספים:

לעניין האפשרות להמיר את המשלוחים החיים ביבוא בשר –

טענות המשיב נסמכות על עובדות מופרכות ונתונים חסרים, ללא בדיקה עובדתית

5. טענתו העובדתית המרכזית של המשיב היא שלא קיימת אפשרות לספק את צריכת הבשר בישראל אם יבוטלו המשלוחים החיים, ושיבוא בשר אינו חלופה מעשית. כלשונו בסעיף 34 לתצהיר התשובה:

סיכום ביניים: המסקנה העולה מהפירוט העובדתי לעיל היא כי במצב הדברים הנוכחי, הגידול המקומי של בקר לבשר ויבוא בשר מצונן, אינם מסוגלים לספק את הביקוש לבשר טרי בשוק המקומי ולכן, לא קיימת חלופה לייבוא עגלים לצורכי שחיטה.

6. הנחה עובדתית זו היא הבסיס לעמדתו המשפטית של המשיב, כפי שעולה מסעיפים 64, 65 ו-69 לכתב התשובה. **אם הנחה עובדתית זו אינה מבוססת על נתונים בדוקים ונכונים, או אם היא בפשטות אינה נכונה, כל עמדתו של המשיב קורסת כמגדל קלפים.**

7. **הנתונים עליהם מבסס המשיב את הנחתו העובדתית מפורטים בסעיפים 30-32 לכתב התשובה. אולם די בעיון קצר בנתונים כדי להראות שהם מכילים סתירות פנימיות ברמה המתמטית הפשוטה. זאת ועוד: הם עומדים בסתירה למסמכים רשמיים של המדינה.**

8. בסעיף 32 לכתב התשובה מסתמך המשיב על נתונים של ה-OECD, ולפיהם צריכת בשר הבקר לאדם בישראל עמדה בשנת 2017 על 20 ק"ג לשנה לנפש, וסך כל צריכת בשר הבקר בישראל (קפוא וטרי) עמדה על 238,000 טון לשנה. ממספרים אלו נובע שאוכלוסיית ישראל עמדה 11.9 מיליון נפש!

9. עוד טען המשיב (בסעיף 30) כי יבוא הבשר הטרי לישראל בשנת 2017 עמד על 10,500 טון שהם "פחות מ-2% מסך היקף הבשר הטרי בארץ בשנת 2017". מכאן עולה, שהמשיב טוען, באותה נשימה שהיקף הצריכה של בשר בקר טרי בלבד, ללא בשר קפוא, עמדה בשנת 2017 על 525,000 טון שהם 60 ק"ג לשנה נפש!

10. לא רק שהנתונים מופרכים וסותרים זה את זה, אלא שתמוהה ההסתמכות על מקור זר לעניין היקפי הצריכה של בשר בקר בישראל. ישנם בעניין נתונים רשמיים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הפועלת בישראל לפי פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], תשל"ב-1972, ושניתנו לה הכלים והתפקיד לערוך פעולות סטטיסטיות מטעם המדינה.

לפי הנתונים האחרונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שפורסמו **בשנתון הסטטיסטי לישראל, 2017**, ומתייחסים לשנת 2015¹, צריכת בשר הבקר (טרי וקפוא) עומדת על 11.8 ק"ג לשנה לנפש, וסך כול אספקת בשר הבקר (טרי וקפוא יחד) עומדת על 98,494 טון לשנה.

מצורפת טבלת מאזן אספקת המזון מתוך השנתון הסטטיסטי לישראל, 2017, **כנספח ע/48**.

11. זאת ועוד, זאת ועוד: בתגובת המדינה מיום 2.3.2017 בבג"ץ 3986/16 **אפנדי נ' משרד הכלכלה** (בסעיף 44 לתגובה), מסרה המדינה כי בתי מטבחים בישראל הפיקו בשנת 2016 כ- 21,820 טון בשר בקר – כשר ולא כשר גם יחד, משחיטת עגלים מיובאים ועגלים ילידי ישראל גם יחד. עולה מכך, שבשנת 2016, בה יובאו (לפי האמור בתגובה לעתירה הנ"ל) 6,400 טון בשר טרי, עמד אחוז הבשר הטרי המיובא על 22% מהיצע הבשר הטרי (ולא 2%).

האם העובדות הנטענות ע"י המדינה משתנות לפי השורה התחתונה אליה מנסים לשאוף?

תגובת המדינה מ-2.3.2017 בבג"ץ 3986/16 **אפנדי נ' משרד הכלכלה** מצורפת **כנספח ע/49**.

¹ ההבדל בנתונים בין הלמ"ס ל-OECD אינו נובע מהשנה אליה הם מתייחסים. לפי נתוני ה-OECD בשנת 2015 עמדה צריכת בשר הבקר בישראל כביכול על 20.226 ק"ג לנפש, ואספקת הבשר על 233,000 טון.

12. לפי הערכות, הכלולות בדו"ח של משרד החקלאות "שוק בשר הבקר בישראל – סיכום שנת 2017", עמדה אספקת בשר הבקר בישראל (טרי וקפוא) בשנת 2015 על 101,000 טון (12 ק"ג לנפש), ובשנת 2017 על 141,000 טון (16.3 ק"ג לנפש, ולא 20 ק"ג כנטען בכתב התשובה). לפי דו"ח זה, חלקו של הבשר הטרי המיובא היה 15% מסך אספקת בשר הבקר הטרי (ולא 2% כנטען בתצהיר התשובה).

דו"ח "שוק בשר הבקר בישראל – סיכום שנת 2017" מצורף כנספח ע/50.

13. עוד בסמוך להגשת תצהיר/כתב התשובה פנה הח"מ אל ב"כ המשיב, הפנה אותן לסתירות, הציג להן את הנתונים הנ"ל והציע להן:

"נוכח האמור, וכדי לחסוך מהמדינה אי-נעימות, אציע שתבקשו מבית המשפט לתקן את כתב התשובה שהגשתם".

למרבת הצער בחר המשיב שלא לבקש לתקן את כתב התשובה.

מכתבו של ב"כ העותרות, מיום 16.4.2018, ללא נספחיו, מצורף כנספח ע/51.

14. בבקשה לפרטים נוספים הפנו העותרות את המשיב למכתב הנ"ל, וביקשו נתונים פשוטים ומדויקים, לא על בסיס הערכות בדבר מספר בני הבקר הנשחטים בישראל כל שנה, אלא על בסיס נתוני השירותים הווטרינרים, שמדווחים בשחיטה של כל בן-בקר בבית-מטבחיים ישראלי.

אולם לשאלות מה היקף הבשר האכיל שמקורו בשחיטה בארץ של בני בקר מקומיים ומיובאים בהתאמה, ענה המשיב ש"אין בידי המשיב נתונים" אלו (ע' 4 לפרטים הנוספים).

15. המשיב הגדיל וטען ש"לא מוכרים למשיבים פרסומים של הלמ"ס בנושא" (ע' 4 לפרטים הנוספים) – זאת, כאשר פרסום הלמ"ס צורף למכתב ב"כ העותרת מיום 16.4.2018!

16. המשיב נשאל גם להערכתו לגבי פוטנציאל היבוא של בשר טרי ממדינות שכבר אושרו לצורך זה וממדינות שמצויות בהליכי אישור.

תשובת המשיב היתה שוב ש"אין בידי המשיב נתונים" בעניין זה. הנימוק הוא שהמשיב עוסק רק בהיבטים של בריאות הציבור ובעלי החיים ו"אין הוא עוסק בהיצע ובביקוש" (ע' 5 לפרטים הנוספים).

אם כן, על מה מבוססות טענותיו של המשיב על הביקוש וההיצע של בשר בישראל, שהן עמוד השדרה של כל הטיעון בכתב התשובה? על סברות בטן? ואם לעניינים אחרים יכול היה המשיב להביא נתונים שמצויים בידי גורמים אחרים במשרד החקלאות ובמשרדי ממשלה אחרים, ואף להביא פקידים שיאשרו נתונים אלו בתצהיר, מדוע לא לעניין זה?

17. כלל בסיסי במשפט המינהלי הוא שרשות מינהלית אינה רשאית להסתפק במידע שבידיה, אלא שכאשר מבקשים ממנה להפעיל את סמכותה בצורה זו או אחרת, עליה לבצע בדיקות עובדתיות מתאימות המתייחסות למכלול ההיבטים והטענות הרלוונטיות, לרבות הסברים ונתונים חלופיים לאלו שבידיה (בג"ץ 297/82 ברגר נ' שר הפנים, פ"ד לז(3) 29 (1983)).

18. המשיב התבקש להתייחס לטענות של העותרות לפיהן המשיב מעולם לא ביצע בדיקה עובדתית ותחשיב מסודר כדי לברר מבחינה עובדתית אם המשלוחים החיים נחוצים לאספקת הבשר בישראל. בע' 2 לפרטים הנוספים אישר המשיב את הדברים:

ח. אין בידי המשיב-מנהל השירותים הווטרינריים, נתונים באשר לכמות הבשר הנדרשת בישראל

ואו לביקוש הציבור בישראל לבשר. מדובר בנתונים שאינם בסמכותו של המשיב.

19. העותרות ביקשו גם לדעת: "אלו בדיקות ערכו המשיב או משרדי ממשלה אחרים כדי לקבוע אם התרחיש, לפיו ניתן יהיה לספק את הביקוש המקומי באמצעות יבוא בשר מצונן וגידול מקומי בלבד, הוא תרחיש תיאורטי או תרחיש ריאלי?" תשובתו של המשיב לשאלה זו, בע' 6 לפרטים הנוספים היא לא פחות ממדהימה:

"נשיב כי אין בידי המשיב תשובה"

ומה הנימוק שמביא המשיב לכך שלא נערכה שום בדיקה מסוג זה? אולי יבין בית-המשפט את הטעון האפולוגטי:

נשיב כי אין בידי המשיב תשובה. הנתונים הקיימים היום, כפי שהוצגו לעיל ובכתב התשובה מעידים כי הביקוש בישראל לבשר גדל וכי לא ניתן כיום להסתפק ביבוא בשר מצונן ובשחיטת בקר מקומי בלבד כדי לספק ביקוש זה. כך או כך, ממילא העתירה מתייחסת לבקשת העותרת להפסקה כליל של יבוא המקנה לישראל ולא לתרחיש אשר יאפשר בחינה מחדש של הצורך ביבוא בעלי חיים לשחיטה בעתיד.

20. ואין זה העניין האחרון בו המשיב כותב דברים נחרצים בתצהיר התשובה, ומתברר שמדובר בסברות בטן ותו-לא.

כך, בסעיף 17 לכתב התשובה טען המשיב שחלק מהצרכנים מעדיפים בשר שמקורו במשלוחים החיים, בשל רמת הטריות שלו. כשהתבקש להציג את הביסוס לדברים, התברר שמדובר בהנחה בלבד (ע' 3 לפרטים הנוספים).

בסעיף 66 לכתב התשובה טען המשיב שהפסקת המשלוחים החיים תפגע בציבור צרכנים שמעוניין בבשר שאינו כשר – זאת כאשר ספק אם אבחנה כזו קיימת בפועל: בעוד שלצרכן יהודי-דתי יש חשיבות לכך שהבשר יהיה כשר, לצרכן שאינו כזה לא משנה לכאורה אם בעלי החיים נשחטו לפי ההלכה אם לאו. כשהתבקש המשיב לפרט את טענתו התברר גם בעניין זה שמדובר בטענה שנכתבה בעלמא ותשובתו (בע' 7 לפרטים הנוספים) היתה ש"אין למשיב נתונים על שיווק וצריכה של בשר בקר בישראל. גם החישוב המתודולוגי שנעשה ע"י החטיבה למחקר, אסטרטגיה וכלכלה במשרד, המבוסס על הערכות בלבד, התייחס לכמות הכוללת של בשר ולא נעשתה אבחנה בין בשר כשר ולא כשר".

הנתונים בכתב התשובה מופרכים מיסודם וסותרים נתונים רשמיים של המדינה, לרבות כאלו שהוצגו בהליך אחר בפני בימ"ש נכבד זה.

משהתבקש המשיב למסור נתונים מבוססים, התברר שאין לו נתונים כאלו.

המשיב מסר ברחל-בתך-הקטנה, שאין בידי נתונים ביחס לכמות הבשר הנדרשת בישראל ו/או לביקוש הציבור בישראל לבשר.

משהתבקש לפרט אלו בדיקות עובדתיות עשה לביסוס טענותיו, השיב שאין בידי תשובה.

כלומר, כל התזה של המשיב בכתב התשובה נשענת במקרה הרע על נתונים כוזבים, ובמקרה הטוב היא אינה מבוססת על נתונים כלשהם אלא היא כמגדל הפורח באוויר.

עובדי המדינה משמיעים דברים אחרים, כשלא מדובר בתצהיר תשובה לעתירה

22. לפי המציאות המתוארת בכתב התשובה, יבוא בשר טרי אינו יכול להוות תחליף למשלוחים החיים. מציאות שונה לחלוטין עולה מדבריהם של אותם עובדי מדינה שחתומים על תצהירים תומכים בכתב התשובה, כאשר הם מתבטאים בפורומים אחרים.

23. בדיון בוועדה המייעצת לצער בעלי-חיים מיום 24.10.2017 (נספח מש/4 לתצהיר התשובה) הציגה נציגת משרד האוצר, גב' לוי בונה, את ההיבטים הכלכליים של יבוא בשר טרי מול המשלוחים החיים. לדבריה ניתן להצביע על שני שווקים שהם תחליפיים זה לזה: בשר שמיובא מצונן ובשר טרי שמקורו בעגלים ילידי ישראל או בעגלים מיובאים הנשחטים בארץ:

"יש לנו כאן שני שווקים ברור לנו שהם שווקים תחליפיים, השוק המצונן, השוק הטרי, אנשים לא בהכרח יודעים להבחין ביניהם ולכן כפי שכולכם ציינתם זה קריטי להבין מה התנאים בשוק הזה ובשוק הזה. לגבי שוק המקנה החי העגלים החיים הוראת השעה שתיקן בעבר יאיר לפיד שמעלה את המכס מעל 250 הולכת לפוג בסוף 2021, כמובן תמיד הוראות שעה אפשר להאריך, אבל הדבר הזה מוגבל ל-2021. זה שוק אחד וזה חשוב לציין את זה. מה שיותר מעניין מבחינתי זה דווקא השוק המצונן. ובגלל זה רציתי שהמצגת בעזרתה אני אתחיל בעל פה עד שהגרפיקה תיכנס. תראו מה שקורה כיום זה שאנחנו נמצאים בהליך מדורג, של הורדת מכסים ופתיחת מכסות מאוד מאוד משמעותית, אנחנו שומעים על זה כל היום תלונות מהתעשייה המקומית שמגדלת את הבקר. מה שקורה היום זה תסתכלו על שנת 2014 זה המכסות הפטורות ממכס שהיו, של בשר מצונן. בשנת 2020 תראו לאן המכסות הקו האדום המכסות האלה הולכות להגיע למספר הזה 17,000 ויש לנו גם מכסות של WTO כלומר אנחנו הולכים פה לתהליך ... אנחנו יושבים בוועדת מכסות, אנחנו דואגים שהדבר הזה יהיה סופר תחרותי ושהמחירים יהיו מאוד נמוכים, לצד הדבר הזה יש לנו בעצם מחיר אחד מכסות פטורות ממכס, שאתם רואים

לאן זה הולך ודבר שני שהוא הכי קריטי מבחינתנו זה לאן הולך המכס הקצוב [...] של בשר מצונן, זה המתווה שלנו שנחתם בדם יזע ודמעות עם התעשייה המקומית והמון כסף ששמנו שם כדי שהתעשייה המקומית תסכים בכלל לתהליך הזה, כי זה פגע בה אנושות. דבר אחד יש לנו מכסות פטורות ממכס, את יכולה לראות כאן, זה מגיע לשיעורים מטורפים של פתיחה והדבר שהוא הרבה יותר קריטי מבחינתנו, ובאופן משמעותי זה הקו הכחול. בשנת 2016 המכס הקצוב כלומר כל קילו היו מעמיסים עליו 13 שקלים, קילו הוא פחות או יותר עולה חמישה דולר, נגיד בקירוב 19 שקלים, על כל 19 שקלים היו מועמסים עוד 13 שקלים של מכס. ב 2020 המכס יורד לאפס, כלומר המכס קצוב, יש גם מכס אחוזי תיכף אני אכנס אליו, אתם יכולים לראות את התהליך הזה, אנחנו עשינו את זה במתווה מדורג כי התעשייה המקומית לא הייתה מוכנה לשמוע על משהו מעבר לזה. יש לנו הסכמים חתומים איתם, פיצנו איתם במיליוני שקלים כדי להצליח להגיע למתווה הזה. אז בפועל ב 2020 הולכת להיות השוואה של תנאים, תיכף אני אכנס גם למכס האחוזי, ובמידה מסוימת הוראת השעה פגה ב 2021, אני לא יודעת להגיד מי יהיה שר אוצר באותה שנה אבל שר האוצר הנוכחי הביע נכונות לא להאריך את הוראת השעה הזאת כמה פעמים **ואנחנו גם לא חושבים שבכלל העגלים יוכלו להתחרות עם דבר כזה. כבר אנחנו יודעים שהתעשייה המקומית לא יודעת להתמודד עם זה, כפי שאנחנו צופים את זה, הביקושים יתאימו את עצמם וב-2020 המשלוחים החיים הולכים לצנוח דרסטית**". (ע' 42-43 למש/4, ההדגשות הוספו).

לעניין ההסתמכות על הרגולציה הזרה

המשיב מתנכר לחומרים עובדתיים שהובאו בפניו

24. נדבך מרכזי בקו הטיעון של המשיב הוא ההסתמכות שלו על ההסדרה של הסבל במשלוחים החיים באמצעות החקיקה האירופאית והאוסטרלית.

25. אלא שגם כאשר מוצגים למשיב מסמכים ונתונים בדבר הכשלים במערכות הסדרה אלו, הוא פשוט מסרב לבחון אותם, עד כדי התנכרות לעצם קיומם של המסמכים!

26. כך, למשל, נשאל המשיב: "האם המשיב בדק את הטענות שבמכתבו של ד"ר און בן דוד לוועדה המייעצת לצער בעלי חיים, בדבר הכשלים ברגולציה האוסטרלית ובאכיפתה? מה היו הבדיקות ומה ממצאיהן?" תשובתו של המשיב (ע' 4 לפרטים הנוספים) היתה כי "ד"ר און בן דוד לא הופיע בפני הוועדה המייעצת ולא ידוע במה מדובר".

אלא שמכתבו של ד"ר בן דוד הופץ ע"י רכזת הוועדה (הכפופה למשיב) באמצעות האימייל, כשברשימת התפוצה מופיעים הן ד"ר שלמה גראזי, שתצהירו מובא כדי לאמת את הטענה ש"לא ידוע במה מדובר". גם עורכת הדין שאימתה את התצהיר מכותבת באותו אימייל.

תדפיסים של האימייל של רכזת הוועדה ושל מכתבו של ד"ר בן דוד מצורפים **כנספח ע/52**.

קשה לומר מה חמור יותר:

האם העובדה שעובד ציבור מגיש לבית המשפט תצהיר שאינו אמת, מאומת בידי עורכת דין מהשירות הציבורי שאמורה לדעת שהתצהיר אינו אמת?

או אולי העובדה שכאשר מונח על שולחנו של המשיב מסמך רציני, שאינו תואם את הטיעון של המשיב, הוא אינו לומד אותו מתוך קשב ופתיחות, אלא פשוט מתייחס אליו כלא היה?

27. ואילו כאשר המשיב נשאל "האם המשיב בדק את הטענות של מר פיטר סטיבנסון וגבי לין ווייט (נספח ע/23 לתגובתנו מיום 17.4.2017) בדבר הכשלים ברגולציה האוסטרלית והאירופית ואכיפתן? מה היו הבדיקות ומה ממצאיהן?" תשובתו (בע' 4 לפרטים הנוספים) היא "המסמך המדובר אינו מוכר למשיב, ומשכך אין ביכולתו לפרט עליו".

האמנם אין המשיב מכיר את החומר (נספח ע/23) שהוגש במסגרת העתירה דנן? והאם זו ציפיה מופרזת שבטרם גיבוש עמדתו יבחן המשיב לכל הפחות את החומר שנכלל במסגרת הליך שהוגש כנגדו? ואם החמיץ את המסמך בעבר, האם זו ציפיה מופרזת שיבחן אותו לצורך מתן הפרטים הנוספים? גם אם מדובר בציפיה מופרזת, על-כל-פנים זה מה שנדרש ממנו לפי המשפט המינהלי.

28. הסירוב של המשיב להתייחס לשום מסמך שאינו תואם את ה"אידיאה-פיקס" שאימץ, מתבטא גם בהתייחסותו לחומרים של הוטרנירית האוסטרלית ד"ר לין סימפסון (נספחים ע/1 ו-ע/36) וכן עדותה בפני הוועדה המייעצת לצער בעלי-חיים (שכלולה בתמליל חלקי הדיון שהתנהלו באנגלית, נספח ע/45). "הדו"חות של הוטרנירית ד"ר סימפסון **אינם** מתייחסים **לאוניות שהגיעו לישראל**", קובע המשיב נחרצות בע' 1 פרטים הנוספים (ההדגשה במקור) – ועל בסיס זה מסרב להתייחס לתוכן הדו"חות מכל וכול.

שוב המשיב מצהיר הצהרת כזב. ההצהרה מגובה בתצהירו של ד"ר גראזי, המאומת ע"י עו"ד אסולין-דגני, ששניהם השתתפו בדיון של הוועדה המייעצת לצער בעלי-חיים, במהלכו ציינה ד"ר סימפסון שליוותה משלוחים חיים גם לישראל (ע' 18 ל-ע/45).

29. כמובן, היה על המשיב לבחון גם נתונים ממשלוחים שאינם משלוחים לישראל, בטרם גיבוש עמדתו. נתונים אלו רלוונטיים, שהרי הם משקפים מסלולי הובלה דומים, של אותם סוגים של בעלי-חיים, ותחת אותו משטר רגולטיבי. אבל גישתו של המשיב אינה ללמוד נתונים ולבחון אותם אלא למצוא תירוץ שלא להתייחס לשום נתון שאינו תואם את הדוגמה בה הוא מנסה לדבוק.

שוב עובדי מדינה משמיעים דברים אחרים, כשלא מדובר בתצהיר תשובה לעתירה

30. גם בעניין זה המדינה מדברת בשני קולות: קול אחד בבית המשפט וקול אחר במקומות אחרים. בדיון בוועדה המייעצת לצער בעלי-חיים מיום 24.10.2017 (נספח מש/4 לתצהיר התשובה) התייחסה הממונה לפי חוק צער בעלי-חיים, ד"ר בן דב, לפער בין הרגולציה האוסטרלית והאירופאית לבין המציאות:

"לגבי הפיקוח ולגבי מה למדנו מההרצאות פה היום, אני חושבת שאפשר היה ללמוד הרבה מאוד מדברים שלא נאמרו. האיחוד האירופי היו פה שני נציגים מאוד מכובדים, אני לא יודעת כמה הם מכירים מה באמת קורה בשטח, אני יודעת שגימס הוא גם הציג את זה, יש לו גם ניסיון ברמות שונות של עבודה ברמות שונות של המגזרים של גידול בעלי חיים ושל יצוא בעלי חיים, והוא מכיר גם איך הדברים עובדים בשטח ולא רק איך הם עובדים ברמת מדיניות ונייר. הנציגים האירופאים הציגו פה חקיקה מאוד יפה ומסועפת, ולמי שהזכיר פה שהאוסטרלים הם אלה שמקפידים הכי הרבה על רווחת בעלי חיים לפחות על הנייר האירופים הם המקום שהכי מתקדם בחקיקה על הגנה על בעלי חיים. **לגבי יישום יש פה הרבה מאוד סימני שאלה ואני חושבת שדברים שלא נאמרו פה והתחמקות ממענה לשאלות, זה דבר שאומר הרבה מאוד. אכיפה זה דבר לא פשוט ויש בעיה ליישם את זה**". (עי' למש/4, ההדגשה הוספה).

המשיב נכח בדיון, ושמע את הדברים, אך כפי שהוא מוחק מסמכים שמובאים בפניו, כך כנראה הוא מתעלם מהדברים שנאמרים בידי הגורם המקצועי הבכיר לעניין צער בעלי-חיים.

31. בכל הכבוד, דבריה של ד"ר בן דב מתיישבים עם העולה מהספרות. אכיפת רגולציה המתייחסת להובלת בעלי-חיים היא משימה קשה, מסובכת ויקרה גם לגופים בעלי יכולות ומוטיבציה גבוהים. כך, למשל, קיימים כשלים ביישום ובאכיפה של הרגולציה האירופית, כפי שעולה ממסמכים של האיחוד האירופי עצמו. מקור מרכזי לקושי הוא מחסור במשאבים, מצד אחד, ועלויות גבוהות הכרוכות בניטור, פיקוח ואכיפה ביחס להובלות בעלי-חיים, מצד שני. לסקירה מקיפה בעניין הפננו במסגרת ההליך למאמר Cussen, V.A, "Enforcement of Transport Regulations: the EU as Case Study" in Appleby M *et al* (editors) **Long Distance Transport and Welfare of Farm Animals** (CABI, 2008).

מסקנתו של מחבר המאמר היא שנוכח העלויות הכבדות של ניטור ואכיפה, הצעד הלוגי הוא להפחית את היקפי ההובלות הממושכות באמצעות המרתן בסחר בבשר. המשיב נשאל במסגרת הפרטים הנוספים גם ביחס למאמר זה (סעיף 1(ו) לבקשה), אך לא התייחס אליו.

לעניין אכיפת הדין בידי הרשויות בישראל **המשיב לא מכיר את התלונות אליהן ביקש להתייחס!**

32. לקראת הדיון בעתירה, ב-1.2.2017, הגישו עמותות "חופש לבעלי חיים" ו"קירות שקופים" בקשה להצטרף להליך. הבקשה מפרטת הפרות חמורות של החוק, ומצורפות אליה אינספור תלונות שהגישו המבקשות לגורמי הממשל הרלוונטיים – ואשר לא זכו להתייחסות. התמונה העולה מהבקשה היא תמונה קשה ביותר של לית-דין ולית-דיין, כשההפרות מצד הרשויות יוצרת חסינות בפועל (impunity) למתעללים ותופת לבעלי-החיים.

לא בכדי ביקשה ב"כ המשיב להגיש התייחסות לדברים החמורים העולים מבקשת ההצטרפות, ובית המשפט הנכבד סבר שראוי ליתן לה זמן על מנת לבדוק את הדברים, ואפשר לה, בהחלטתו מיום 1.2.2017, להגיש את תגובתה לדברים תוך 30 יום.

עד היום לא הוגשה ההתייחסות כאמור.

העותרות הצביעו על כך בהודעתן מיום 24.7.2017 ושוב בתגובתן מיום 24.9.2017.

במסגרת הבקשה לפרטים נוספים, ביקשו העותרות שהמשיב יגיש התייחסות לטענות שבבקשה ולתלונות המפורטות בה.

ותשובתו של המשיב? כמו לא היתה בקשה מעולם, כמו איננו צד להליך, וכביכול לא הוא עצמו שביקש באמצעות באת-כוחו לתת התייחסות לתלונות (ע' 1 לפרטים הנוספים):

א. המשיבים לא יודעים מהי הבקשה של העמותות המצוינות בסעיף זה, ולא נראה כי להודעה מטעם העותרת מיום 24.7.2017 או לתגובתה מיום 24.9.2017 צורפה הבקשה האמורה.

33. ומה באשר לתלונות שהגישו העותרות ושלא זכו למענה? ומה באשר לפעולות האכיפה היזומות שהמשיב טוען כביכול הן נעשות? בע' 7 לפרטים הנוספים המשיב מסרב למסור פרטים נוספים מכל וכול:

סעיפים 15-16 בעניין הטענות המועלות בסעיף 56 לתצהיר התשובה:

נבחר כי העותרת מוזמנת לפנות לקבלת הפרטים הנ"ל במסגרת בקשה לפי חוק חופש המידע. בקשה לפרטים נוספים במסגרת הליך זה, אינה ההליך המתאים לכך. לגופו של עניין ניתנה תשובה למן התגובה המקדמית ובכתב התשובה.

יש לא מעט ציניות בהפניית העותרות לבקשות לפי חוק חופש המידע לעניין פעילותה של יחידת הפיצו"ח: כאשר העותרות הגישו בקשות כאלו עמדתו העקבית של המשיב היתה שלא רק תיקי חקירה של הפיצו"ח אלא גם כל דו"ח פעילות שוטפת שלו, מהווה חומר חקירה ומורג מהוראות חוק חופש המידע.

מצורפת, כדוגמה, תגובת משרד החקלאות מיום 31.10.2016 ב-עת"ם 35470-05-16 תנו לחיות לחיות נ' משרד החקלאות. באותו מקרה, לפי עצת בית-המשפט, נמסרו הדו"חות לידי העותרת. התגובה ובה עמדת המדינה מצורפת כנספח ע/53.

בשורה התחתונה: המשיב מסרב למסור פרטים בכל הנוגע לאכיפת דיני צער בעלי-חיים במשלוחים החיים, גם בשלב הפריקה וההובלה לתחנת ההסגר בישראל. שתיקתו של המשיב בעניין זה רועמת, ולמצער ניתן לקבוע שהוא לא הפריך – אף לא ניסה להפריך – את הטענות המפורטות והמגובות במסמכים של העותרות.

לעניין התנאים שקבע המשיב ברשיונות היבוא ואכיפתם

34. אוניית הדגל של המשיב בכל הנוגע להסדרת הסבל היא התנאים שקבע ברשיונות היבוא, ושעניינם תנאי ההובלה הימית (או האווירית) של בעלי-החיים לישראל.

35. העותרות טוענות, שכאשר ישנה ברירה בין המרת המשלוחים החיים ביבוא בשר, לבין הסדרת הסבל במשלוחים החיים, יש להעדיף את המרת המשלוחים החיים ביבוא בשר. זהו האמצעי היותר מידתי.

36. לצד זה, טענו העותרות שמסמך התנאים שפרסם המשיב הוא מסמך שנכתב ליצירת חזות ריקה של רגולציה, ולא רגולציה של ממש. הוראות רבות כתובות בלשון עמומה, ואופן יישומן לא ברור. אף שההוראות מתייחסות לקטגוריות צרות מאוד של בעלי-חיים (צאן ובקר) אין בהן כללים קונקרטיים אלא נעשה שימוש במונחים כמו "טמפרטורות קיצוניות", "מרווחי זמן הולמים", "אווורור מספק", "איכות טובה", "מצע מתאים" וכיוצא באלו ביטויים שאין בהם תוכן אכיף. ההוראות בדבר צפיפות מרבית, שכן מובאות באופן ברור, מאפשרות להחזיק את בעלי החיים בתנאים קשים ביותר, לעתים בצפיפות גבוהה מזו המותרת בהובלות קצרות על משאיות בתוך ישראל. ובעיקר: אין התייחסות כלשהי לאמצעים שיאפשרו למשיב לנטר את המשלוחים הימיים והאוויריים ולפקח על קיום ההוראות: לא נוכחות של מפקח מטעם המשיב; לא מערכת צילום במעגל סגור ואף לא חובה לרישום ושמירה מסודרים של נתונים ואירועים, וכיו"ב.

העותרות ביקשו מהמשיבים פרטים נוספים ב-21 סוגיות שנוגעות לתנאים (סעיף 22 לבקשה): ביחס להוראות שכתובות בלשון עמומה וביחס לטעמים שנקבעו תנאים מסוימים דווקא. המשיב לא ידע למסור פרטים נוספים ולו ביחס לאחת מסוגיות אלו. דומה שהמשיב עצמו לא יכול להסביר מה התוכן של ההוראות שקבע, ומתי יראה אותן כמופרות.

ביחס לפיקוח על עמידה בתנאים, המשיב הדגיש שאין כל כוונה לבצע פיקוח כלשהו במהלך המסע הימי, אלא הפיקוח יתמצה במה שיוכל הווטרנר הממשלתי לזהות בעת שהוא עולה על האוניה בהגיעה לנמל היעד בישראל (עי' 2 לפרטים הנוספים):

ה. יובהר ולא בפעם הראשונה, כי אין לשירותים הווטרנריים או כל גורם אחר במשרד סמכות לפקח על הובלת מקנה טרם עגינת האניות בנמלי ישראל. כידוע השירותים הווטרנריים קבעו הוראות בדבר צמצום הפגיעה ברווחת בעלי חיים בהובלה ימית כחלק מתנאי רישיון הייבוא. הדברים פורטו בתצהיר התשובה.

37. מסמך תנאים לא ברור, שאין כל דרך וכוונה לאכוף, ודאי שאינו יכול לשמש משענת להצלת פרקטיקה אכזרית, שהחלופה לה היא בהמרתה ביבוא בשר.

1 באוגוסט, 2018

יוסי וולפסון, עו"ד
ב"כ העותרות

ת צ ה י ר

אני החתומה מטה, גברת יעל ארקין, נושאת ת.ז. 022208532, לאחר שהזהרתי כי עלי לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהירה בזה לאמור:

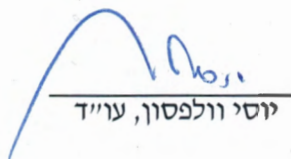
1. תצהירי זה ניתן בתמיכה לתצהיר משלים במסגרת בג"ץ 7622/15 תנו לחיות לחיות נ' מנהל השירותים הווטרינרים, בנוגע למשלוחים החיים.
2. הריני משמשת כמנכ"לית עמותת תנו לחיות לחיות.
3. העובדות המפורטות בתצהיר בנוגע להליכים ובנוגע להתכתבות בין הצדדים הן אמת. שאר העובדות הן אמת למיטב ידיעתי והבנתי.
4. זה שמי, זו חתימתי, ותוכן תצהירי אמת.

יעל ארקין

אישור

אני הח"מ, עו"ד יוסי וולפסון, מאשר כי בתאריך 1.8.2018 הופיעה בפניי גברת יעל ארקין המוכרת לי אישית, וחתמה על תצהיר זה לאחר שהזהרתי אותה, כי עליה להצהיר את האמת, וכי היא צפויה לכל העונשים הקבועים בחוק, אם לא תעשה כן.

יוסי וולפסון, עו"ד